

Súd: Špecializovaný trestný súd
Spisová značka: 7T/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9524100249
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Hrubala
ECLI: ECLI:SK:SSPK:2025:9524100249.2

Uznesenie

Samosudca Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica JUDr. Ján Hrubala, v trestnej veci proti obvinenému Ing. L. L. pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, v Banskej F. 9. mája 2025,

rozhodol:

Podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku obžalobu prokurátora Krajskej prokuratúry Trenčín č. 20Kv 53/24/3300 - 10 z 13. augusta 2024 na obvineného Ing. L. L., nar. XX.XX.XXXX v V., C. S., trvale bytom ul. T. XXX/X, XXX XX F., vedenú na Špecializovanom trestnom súde, sp. zn. 7T/7/2024

odmieta a vec vracia prokurátorovi,

nakoľko v konaní zistil závažné procesné chyby, najmä že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby a obžaloba nespĺňa náležitosti podľa § 235 Trestného poriadku.

odôvodnenie:

Prokurátor Krajskej prokuratúry Trenčín podal 20. augusta 2024 na Špecializovaný trestný súd obžalobu č. 20Kv 53/24/3300 - 10 z 13. augusta 2024 na obvineného Ing. L. L. na tom skutkovom základe,

že

konajúc do 09.06.2009 v mene obchodnej spoločnosti NASK, s.r.o. so sídlom vo Veľkom Mederi, L. Štúra č. 5, IČO: 36 245 950 (ďalej len „NASK, s.r.o.“) a od 10.06.2009 prostredníctvom spriaznených osôb konajúcich v mene spoločnosti NASK s.r.o., po tom, čo Colný úrad Komárno v dňoch 18.05.2004 a 28.05.2004 vykonal miestne zisťovania v priestoroch daňového skladu NASK s.r.o. v Šamoríne na Seneckej ceste 23, pri ktorých zabezpečil subjektu NASK s.r.o. spotrebiteľské balenia liehu, ktoré sa nachádzali v priestoroch skladu rozhodnutiami sp. zn. 980/2004-550194 a sp. zn. 972/2004-550194 zo dňa 01.06.2004, vykonal celý rad úkonov s cieľom vylákať finančné prostriedky od Slovenskej republiky, v zastúpení Ministerstvom financií SR, zadovážiť spoločnosti NASK s.r.o. finančný prospech mimoriadne veľkého rozsahu a uviesť do omylu zástupcov Ministerstva financií SR, keď:

- v období od mesiaca jún 2004 do 10.01.2006 zabezpečil vyhotovenie antedatovaných dokumentov uzatvorených medzi spoločnosťami NASK s.r.o. a Otvorenou akciovou spoločnosťou, Obchodno-priemyselná skupina Kristall registrovanou v Ruskej federácii na adrese Moskva, Gerojev Panfilovcov 10, registračné číslo 1037733012921 (ďalej len „OAO TPG Kristall“) s názvom „Memorandum o spolupráci“ s dátumom podpisu 31.01.2003 a „Kontrakt č. 19/04“ s dátumom podpisu 19.04.2004 a Podnikateľský plán spoločnosti NASK s.r.o. s dátumom podpisu 05.02.2003,

- listom zo dňa 10.01.2006 za spoločnosť NASK s.r.o. objednal u spoločnosti A., s.r.o. so sídlom v F. F. ul. K. XX, IČO: XX XXX XXX (ďalej len „A., s.r.o.“) vypracovanie znaleckého posudku vo veci vyčíslenia škôd, ušlého zisku a následných sankcií, vyplývajúcich z obchodného vzťahu medzi NASK, s.r.o. a OAO TPG Kristall, z titulu znemožnenia obchodnej činnosti štátnym orgánom, pričom ako

podklady k vypracovaniu znaleckého posudku boli okrem iného predložené aj dokumenty „Memorandum o spolupráci“, „Kontrakt č. 19/04“ a Podnikateľský plán spoločnosti NASK s.r.o., - dňa 31.05.2006 splnomocnil JUDr. Y.G., advokáta so sídlom v Bratislave, ul. Q.. X, k zastupovaniu spoločnosti NASK s.r.o. a k podaniu žaloby o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorú dňa 27.06.2006 JUDr. Y.G. za spoločnosť NASK, s.r.o. podal na Okresný súd Bratislava II. proti žalovanému Slovenskej republike, v zastúpení Ministerstvom financií SR na celkovú sumu 882.178.000,-Sk (29.282.945,-€), z čoho ušlý zisk predstavoval sumu 691.470.996,- Sk (22.952.632,14€), ku ktorej priložil aj znalecký posudok č. 6/2006 zo dňa 15.3.2006 vypracovaný spoločnosťou Znalekon s.r.o., - prostredníctvom svojej manželky W. L., teda spriaznenej osoby, vystupujúcej ako konateľ spoločnosti NASK s.r.o., splnomocnil advokáta JUDr. Y. U. k rozšíreniu žalobného návrhu o sumu vo výške 1.890.151,00 Rub t. j. 52.376.600,-€ s príslušenstvom, ktorý JUDr. Y. U. za spoločnosť NASK s.r.o. dňa 16.11.2009 podal na Okresný súd Bratislava II, kde suma 1.890.151,00 Rub t. j. 52.376.600,- € predstavovala zmluvnú pokutu s príslušenstvom zakotvenú v dokumente „ Kontrakt č. 19/04“ a to na základe súdneho príkazu č. 618667 Arbitrážneho súdu Mesta Moskvy, Ruská federácia, č. k. A40- 23955/07-100-95 zo dňa 12.11.2007, na uspokojenie pohľadávky oprávneného OAO TPG Kristall voči povinnému NASK, s.r.o., uznaného Okresným súdom v Dunajskej Strede rozsudkom sp. zn. 12Cb/8/2008 zo dňa 08.08.2008, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 10.09.2008, pričom v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda dňa 24.07.2008 podal Ing. L.L.ako konateľ spoločnosti, vyjadrenie za spoločnosť NASK s.r.o., v ktorom vedomý si účelovosti svojho konania a konania spriaznených osôb, nepodal námietky voči uznaniu cudzieho rozhodnutia a súhlasil aby Okresný súd Dunajská Streda uznal toto rozhodnutie, pričom v danej veci Okresný súd Bratislava II medzitýmny rozsudkom sp. zn. 6C 150/06 zo dňa 19.06.2007 rozhodol, že základ žalobného návrhu navrhovateľa NASK, s.r.o. je opodstatnený a Krajský súd v Bratislave potvrdil medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa rozsudkom sp. zn. 9Co 404/2007 zo dňa 01.10.2009, pričom následne v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 6C 150/06 bola rozsudkom zo dňa 12.10.2018 zamietnutá žaloba spoločnosti NASK s.r.o. proti žalovanému Slovenskej republike - Ministerstvu financií Slovenskej republiky o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 5Co/157/2019 zo dňa 27.09.2022 potvrdil uvedený napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, čím v zmysle obžaloby bola naplnená skutková podstata zločinu podvodu podľa § 221 odsek 1, odsek 4 písmeno a) Trestného zákona, v štádiu pokusu podľa § 14 odsek 1 Trestného zákona.

Po doručení obžaloby samosudca 21. augusta 2024 nariadil doručiť rovnopisy obžaloby všetkým osobám uvedeným v § 240 ods. 1 Trestného poriadku a súčasne ich vyzval, aby v lehote do 10 dní od doručenia výzvy písomne oznámili súdu návrhy na vykonanie dôkazov vo veci resp. aby sa vyjadrili o. i. aj k zákonnosti prípravného konania. Podľa § 241 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku upozornil obžalovaného, že ak obžalovaný v lehote piatich pracovných dní od doručenia rovnopisu obžaloby namietol vady prípravného konania, súčasne s nariadením hlavného pojednávania samosudca rozhodne o prijatí obžaloby (ak má za to, že tak treba urobiť), v ktorom odôvodní nesplnenie podmienok pre postup podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku.

Obhajca obvineného podaním z 2. septembra 2024 reagoval na vyššie uvedenú výzvu súdu, ktorý bol označený ako „Návrh na postúpenie veci podľa § 241 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku. V podanom návrhu namietal obhajca najmä vecnú príslušnosť Špecializovaného trestného súdu, nesplnenie náležitostí obžaloby podľa § 235 Trestného poriadku a porušenie práva na obhajobu v súvislosti s oboznamovaním sa s výsledkami vyšetrovania. V súlade s expressis verbis vysloveným názorom nadriadeného súdu (viď vyššie i ďalej) tento návrh v konečnom dôsledku súd považoval za namietnutie väd prípravného konania, ktoré by v prípade prijatia obžaloby dôvodilo postup podľa § 241 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku - aj v takomto prípade s možnosťou podania opravného prostriedku. Konkrétne obhajca v návrhu uviedol:

„Pri skúmaní otázky príslušnosti súd nie je viazaný právnym posúdením skutku (§ 278 ods. 3 Trestného poriadku). Preskúmanie podľa § 241 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku treba zamerať tak na otázky vecnej príslušnosti, ako aj na otázky miestnej príslušnosti, pričom súd skúma aj správnosť právnej kvalifikácie, ktorá má význam pre otázku vecnej príslušnosti.

Skutok uvedený v skutkovej časti obžaloby však nenapĺňa zákonné znaky trestného činu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, ani žiadneho iného trestného činu, ktorý by bol v pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu.

Z formulácie jednotlivých skutkových okolností je možné dôvodiť právny záver o eventuálnom podozrení z trestného činu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého objektívna stránka je vyjadrená v skutkovej vete obžaloby, za súčasnej absencie objektívnej stránky trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného poriadku.

V zmysle existujúcej zákonnej úpravy, a z toho vychádzajúcej aplikačnej praxe platí, že ide síce o špecifický druh podvodu, avšak nejde o spáchanie trestného činu podvodu v zmysle § 221 ods. 1 Trestného zákona. V tomto smere sa už pred zavedením skutkovej podstaty trestného činu marenia spravodlivosti do Trestného zákona vyskytovali pomerne často trestné oznámenia, najmä účastníkov občianskeho súdneho konania, ktoré sa týkali podozrenia zo spáchania trestného činu podvodu, v ktorých oznamovatelia poukazovali na to, že iný účastník súdneho konania predložil súdu falošný dôkaz (spravidla malo ísť o listinný dôkaz), s cieľom dosiahnuť pre seba pozitívne rozhodnutie súdu. Tieto trestné oznámenia boli správne odmietané pred začatím trestného stíhania, respektíve bolo trestné stíhanie vedené vo veci zastavené v prípravnom konaní s tým, že nemôže ísť o tento trestný čin, nakoľko je vylúčené, aby súd mohol byť uvedený do omylu. Otázkou, či súd môže byť uvedený do omylu, sa zaoberal Najvyšší súd ČR, ktorého právne závery si osvojili aj slovenské orgány činné v trestnom konaní. Najvyšší súd ČR v uznesení 11 Tdo 229/2004, ktoré bolo publikované aj v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk ČR, dospel k záveru, že sporové občianskoprávne (aj obchodnoprávne) súdne konanie podlieha zasadám prejednávania veci a zisťovania stavu bez dôvodných pochybností, a výsledok dôkazného konania sa odvíja od iniciatívy a aktivity účastníkov. Tieto procesnoprávne zásady umožňujú žalovanému, aby sa prípadným nesprávnym či nepravdivým tvrdeniam žalobcu (prípadne iných subjektov vystupujúcich v súdnom konaní - napríklad znalca alebo audítora) bránil a vyvracal ich (žalovaný nekoná v omyle, nakoľko pozná všetky dôkazy, ktoré žalobca predložil súdu a môže sa voči nim účinne brániť). Účastníci konania sú povinní označiť dôkazy k preukázaniu svojich tvrdení. Súd potom rozhodne, ktorý z navrhovaných dôkazov vykoná.

Primárne poukážem na skutočnosť, že v podanej obžalobe absentuje jej riadne odôvodnenie.

Prokurátor v odôvodnení podanej obžaloby len zrekapituloval vykonané dokazovanie, na základe ktorého konštatoval dôvodnosť podania obžaloby.

Uvádžam, že neuvedenie akejkoľvek právnej úvahy ani v minimálnom rozsahu je zásadný nedostatok obžaloby, ktorý nie je možné odstrániť v konaní pred súdom, pretože ide o zásadnú zákonnú náležitosť obžaloby (§ 235 Trestného poriadku), ktorú podal prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní.

Prokurátor v podanej obžalobe neuviedol žiadne právne úvahy, ktorými sa spravoval pri vyvodzovaní záveru, že som mal spáchať práve zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona (a nie napríklad trestný čin marenia spravodlivosti podľa § 344 Trestného zákona).

Právne úvahy prokurátora pritom musia obsahovať odôvodnenie všetkých znakov trestného činu, ktoré obžalovaný podľa prokurátora podávajúceho obžalobu naplnil, a poukázanie na konkrétne skutočnosti, z ktorých toto odôvodnenie vychádza.

Prokurátor pri podaní obžaloby však neodôvodnil žiadnou právnou úvahou, prečo obžaloba vychádza z naplnenia zákonného znaku odôvodňujúceho právnou kvalifikáciu skutku uvedeného v obžalobe, ako trestného činu podvodu.

Nad rámec uvedeného uvádzam, že v predmetnej veci nebola dodržaná lehota upovedomenia o možnosti preštudovania vyšetrovacieho spisu po skončení vyšetrovania, uvedená v § 208 ods. 1 Trestného poriadku, vo vzťahu k mojej osobe (lehota bola dodržaná vo vzťahu k obhajcovi), pričom vo vzťahu k mojej osobe ani nedošlo k jej skráteniu.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti vyslovujem názor, že bolo porušené moje právo na obhajobu, nakoľko mi nebolo umožnené vykonať preštudovanie vyšetrovacieho spisu, čo možno považovať za závažné procesné pochybenie.“

Podľa § 241 ods. 1 Trestného poriadku obžalobu podanú na súde pre prečin a zločin s výnimkou obzvlášť závažného zločinu, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej 12 rokov preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu

- a) postúpi vec príslušnému súdu, ak nie je sám na jej prejednanie príslušný,
- b) postúpi vec inému orgánu, ak sú tu okolnosti uvedené v § 214 ods. 1,
- c) trestné stíhanie zastaví, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 1,
- d) trestné stíhanie preruší, ak sú tu okolnosti uvedené v § 228 ods. 2 alebo 3 alebo § 283 ods.5,
- e) môže zastaviť trestné stíhanie, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 2 a 3,
- f) obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu alebo ak zistí, že prokurátor nepredložil úplné spisy vrátane všetkých dôkazov zabezpečených v prípravnom konaní, že obžaloba nespĺňa náležitosti podľa § 235 alebo že spolupracujúcej osobe boli poskytnuté nezákonné benefity,
- g) trestné stíhanie podmiennečne zastaví podľa § 216 ods. 1,
- h) môže podmiennečne zastaviť trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného podľa § 218 ods. 1,
- i) rozhodne o účasti záujmového združenia občanov v konaní pred súdom,
- j) vydá trestný rozkaz a v prípade podania odporu bezodkladne rozhodne o prijatí obžaloby, v ktorom odôvodní nespĺnenie podmienok pre postup podľa písmena f), a nariadi hlavné pojednávanie, určí jeho termín a rozsah dokazovania,
- k) postúpi vec senátu,
- l) nariadi hlavné pojednávanie, určí jeho termín a rozsah a spôsob dokazovania; ak obžalovaný v lehote piatich pracovných dní od doručenia rovnopisu obžaloby podľa § 240 ods. 1 písm. a) namietol vady prípravného konania, súčasne rozhodne o prijatí obžaloby, v ktorom odôvodní nespĺnenie podmienok pre postup podľa písmena f).

Chronológia usporiadania jednotlivých písmen odseku 1 ustanovenia § 241 Trestného poriadku naznačuje, že súd sa v prvom rade musí vysporiadať s otázkou vecnej a miestnej príslušnosti a až následne prichádzajú do úvahy ďalšie možnosti či povinnosti uvedené v tomto ustanovení, pričom akékoľvek rozhodnutie súdu musí byť podoprené znalosťou a oboznámením sa so spisom. Doslova *expressis verbis*, tak stanovuje nielen text právnej normy (každá z upravených eventualít môže nastať len, ak predchádzajúce neprichádzajú do úvahy), ale aj všeobecne dostupné komentáre k Trestnému poriadku, kde sa uvádza, že „...súd samostatne posudzuje otázku svojej príslušnosti a, ak dôjde k záveru, že nie je príslušný na prejednanie veci, neskúma už ďalej, či neprichádza do úvahy iné rozhodnutie podľa odseku 1, pretože také rozhodnutie, pokiaľ by prichádzalo do úvahy, by musel urobiť príslušný súd“. Samosudca sa po pridelení veci oboznámil so spisovým materiálom, obžalobou zaslaným stanoviskom obhajoby a v rámci prvého posúdenia veci (chronológiu vid' ďalej) dospel k názoru, že na prejednanie nie je vecne príslušný a teda vec nespadá do príslušnosti Špecializovaného trestného súdu. Tento názor súdu sa týkal v podstate výhradne posúdenia právnej problematiky veci (nutnosti posudzovať vec ako trestný čin marenia spravodlivosti) a prezentoval ho v rozhodnutí o postúpení veci z 20. septembra 2024, (ako vyplynie z ďalšieho v tomto rozhodnutí relatívne podrobne rozvedená argumentácia súdu týkajúca sa problematiky právneho posúdenia veci zohrá úlohu aj v rámci ďalších úvah súdu, ktoré ešte budú rozvedené a dôvodili postup ako je uvedený vo výrokovvej časti tohto uznesenia).

Na základe podania sťažnosti prokurátora sa vecou zaoberal Najvyšší súd SR a ten 13. marca 2024 v konaní sp. zn. 5Tost 54/2024 podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušil a uložil mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Sťažnostný súd v rámci odôvodnenia svojho uznesenia uviedol, že podľa ustálenej súdnej praxe nie je možné pri vyhodnocovaní dôkazných prostriedkov odôvodňujúcich podanie obžaloby nezvratne uzatvárať skutkové zistenia, keďže činnosť na tejto kvalitatívnej úrovni je vyhradená pre hlavné pojednávanie, kde súd vykonáva dokazovanie za aktívnej účasti procesných strán pri dodržiavaní základných zásad trestného konania. Podľa sťažnostného súdu pokiaľ samosudca prvostupňového súdu na základe preskúmania obžaloby a obsahu spisu dospel k záveru, že žalované konanie obvineného nie je trestným činom podvodu v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 221 ods. 1 ods. 4 písmena a) Trestného zákona, tak ide o predčasný záver a k takému zisteniu môže prípadne súd dospieť až po vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní, keďže nateraz z toho, ako je skutok popísaný

v skutkovej vete obžaloby, pri aplikácii princípov totožnosti skutku nemožno vylúčiť možnosť právneho posúdenia skutku spôsobom, ako to urobil v obžalobe prokurátor.

V zmysle rozhodnutia sťažnostného súdu v ďalšom bude musieť prvostupňový súd vzhľadom na podanie obvineného z 2. septembra 2024, ktorým namietal vady prípravného konania vrátane toho, že obžaloba nespĺňa zákonné náležitosti, rozhodnúť podľa § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku alebo podľa § 241 ods. 1 písm. l) Trestného poriadku (o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi alebo naopak o prijatí obžaloby), pokiaľ nezistí dôvody na iný spôsob rozhodnutia.

Je potrebné ešte dodať, že vzhľadom na v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR uvedené dôvody zrušenia napadnutého uznesenia prvostupňového súdu, najvyšší súd nepovažoval za potrebné bližšie rozvádzať obsah úvah prvostupňového súdu, ktoré v podstate obiter dictum prvostupňový súd uviedol už v rámci uznesenia o postúpení veci a ktoré sa týkali náležitostí obžaloby podľa § 235 Trestného poriadku. Je teda zrejmé, že tieto úvahy prvostupňového súdu sa stávajú aktuálnymi v tomto štádiu konania, nakoľko Špecializovaný trestný súd nemá dôvod nič meniť na už formulovaných výhradách týkajúcich sa kvality odôvodnenia obžalobného návrhu (právna polemika ohľadne možnosti uvedenia do omylu súd, na ktorú poukázal sťažovateľ, na potrebe kvalitného odôvodnenia obžaloby, ktoré nerezignuje na potrebnosť vysvetľovacích pasáží, len umocňuje potrebu kvalitného a zákonného odôvodnenia obžaloby).

Preto bezvýhradne je možné zopakovať súdom už v rámci jeho prvého rozhodnutia uvedené nasledovné vety:

... súdu v podstate obiter dictum (v tom čase - pozn. samosudcu) nedá neformulovať aj ďalšie výhrady, ktoré súvisia s „kvalitou“ obžaloby a celkove prípravného konania (prioritne nie v súvislosti s jeho enormnou dĺžkou - ide o jeden relatívne skutkovo i právne ľahko uchopiteľný skutok). V tejto súvislosti je najdôležitejšia citácia § 235 písm. d) Trestného poriadku. Tu je uvedené, že ak sa vo veci konalo vyšetrovanie, obžaloba musí obsahovať aj odôvodnenie obžalobného návrhu, ktoré obsahuje opísanie skutkového deja s uvedením dôkazov, ktoré odôvodňujú podanie obžaloby, obhajobu obvineného a stanovisko prokurátora k nej, ako aj právne úvahy, ktorými sa prokurátor spravoval. Dôležitosť kvality obžaloby zdôrazňuje i nové znenie ustanovenia § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku, kde okrem iného je novo uvedené, že súd odmietne obžalobu aj keď nespĺňa náležitosti podľa § 235 alebo že spolupracujúcej osobe boli poskytnuté nezákonné benefity.

Ostatné novely trestnoprávných predpisov tak zvýraznili potrebu kvality obžalobného návrhu, ktorý nesmie rezignovať na žiadnu zo zákonných požiadaviek. Len na margo možno uviesť, že vec vybavujúci samosudca už v minulosti „striedavo úspešne“ bazíroval na kvalite obžalobných návrhov, tento jeho postoj je však po účinnosti posledných noviel trestnoprávných predpisov ešte aktuálnejší než v minulosti.

Aj na tomto mieste odôvodnenia tohto uznesenia je potrebné konštatovať, že súd nie je a nebol pánom prípravného konania. S výnimkou vyššie uvedeného v tomto štádiu konania mu neprináleží hodnotiť správnosť či nesprávnosť úvah prokurátora a pokiaľ nejde o evidentné a absolútne svojvoľné postavenie niekoho pred súd (čo zrejme nie je tento prípad), nie je jeho úlohou polemizovať s tým, ako sa prokurátor predbežne vysporiadal s dôkaznou situáciou, ako reagoval na obhajobu obvineného, prečo nevykonal aj ďalšie dôkazy a podobne. V zásade úvahy prokurátora súd nemôže kritizovať ani z hľadiska ich kvantity a jednoducho povedané, ak prokurátor dôkazné bremeno v rámci konania neunesie, nepredloží dostatok dôkazov, resp. tieto dôkazy nebudú „v dostatočnej kvalite“ na uznanie viny, osobu postavenú pred súd, súd oslobodí.

To všetko však platí len za situácie, pokiaľ súd zaznamená aspoň pokus o zadosťučinenie pravidlám, ktoré sú obligatórne stanovené v § 234 a najmä § 235 Trestného poriadku. V tomto prípade však súd má dočinenia nielen že s arbitrárne napísanou obžalobou, ale nezaznamenáva ani len pokus prokurátora, aby obžaloba spĺňala najmä náležitosti uvedené v § 235 písm. d) Trestného poriadku súvisiace s jej odôvodnením.

Obžaloba prokurátora má v tomto prípade 17 strán, pričom časť nazvaná ako odôvodnenie obžaloby je súčasťou prokurátorom zaslanej písomnosti od strany 3 po stranu 17. Predmetná obžaloba bola prokurátorom odôvodnená dvomi odsekmi na strane 15 a 16, pričom prokurátor v závere obžaloby uviedol: „Z vyššie popísaného dokazovania vykonaného v prípravnom konaní vyplýva, že obvinený

naplnil objektívne stránky uvedeného zločinu tým, že ako štatutárny zástupca spoločnosti NASK, s.r.o., a v jej prospech, v konečnom celi vylákať od Slovenskej republiky (v zastúpení príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy), finančné prostriedky vo veľkom rozsahu, uplatňoval pred príslušnými štátnymi orgánmi vlastné finančné nároky, ktoré opieral o nepravdivé skutočnosti preukazujúce jeho najmä fiktívne obchodno-závazkové vzťahy, z ktorých mu mali vyplynúť vlastné dlžnícke finančné záväzky z dôvodu znemožnenia obchodnej činnosti zo strany určitých štátnych orgánov. Z doteraz zabezpečených dôkazov nesporne vyplýva, že obvinený vedome uplatňoval neexistujúce obchodné záväzky voči simulovaným obchodným partnerom, čo potvrdzoval s dodatočne vytvorenými písomnosťami s antedatovanými údajmi o obsahu záväzku a existencii zmluvného subjektu. Súslednosť jednotlivých postupov, najmä parciálnych úkonov obvineného preukazuje cielené a vopred naplánované konanie, ktoré smerovalo k vylákaniu značných finančných prostriedkov na úkor Slovenskej republiky v snahe vlastného finančného obohatenia. Keďže doterajšie dôkazy preukazujú aj kauzálnu príčinnú súvislosť medzi vykonaným konaním obvineného a zamýšľaným následkom, boli naplnené aj potrebné zákonné znaky stíhaného zločinu. Obžaloba má za to, že skutok kladený obvinenému za vinu sa stal tak, ako je uvedený v skutkovej vete tejto obžaloby, pričom z hľadiska subjektívnej stránky konal obvinený L.L. pri páchaní trestného činu v priamom úmysle podľa § 15 písmeno a) Trestného zákona, nakoľko si bol vedomý protiprávnosti svojho konania, a chcel porušiť zákonom chránený záujem.“

Vzhľadom k vyššie uvedenému podľa názoru vec prejednávajúceho samosudcu nemôže byť pochýb o tom, že obžaloba náležitosti uvedené v § 235 písm. d) Trestného poriadku neobsahuje a kritériá kladené na tak dôležitú súčasť spisu, akou je obžaloba, nespĺňa (vyššie uvedené odseky obžaloby sú len všeobecným sumárom všeobecne známych faktov o tom, čo pri podaní obžaloby je zrejme vždy - že obvinený podľa prokurátora naplnil všetky zákonné znaky žalovanej skutkovej podstaty, nie je však povedané, prečo). Nielen akékoľvek rozhodnutie súdu, ale aj akékoľvek rozhodnutie ktoréhokoľvek orgánu činného v trestnom konaní (obžaloba je rozhodnutím sui generis s predpísanými náležitosťami a i keď nie je proti nej prípustný „klasický“ opravný prostriedok, podlieha prieskumu súdu, podobne ako návrh na podanie obžaloby podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku podlieha prieskumu prokurátora) musí spĺňať podmienky primerane intelektuálneho výkonu, ktorého obsah sa musí premietnuť do formulácií, ktoré spĺňajú zákonom predpísané náležitosti.

Pri zložitejších veciach, kde sa vykonáva vyšetrovanie, zákonodarca jednoznačne pre žalobcu stanovil prísnejšie pravidlá, zaviazal ho obžalobu odôvodniť, pričom pred odôvodnením obžaloby, obdobne ako u odôvodnenia rozsudku, je potrebné rozumieť nielen štatistický, ale aj intelektuálny (rozumový) rozbor dôkaznej situácie.

Vyššie opísané stanoviská súdu sú v súlade aj s tým, čo vo svojom náleze III. ÚS 2/09 zo 17.03.2018 uviedol Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej „ústavný súd“). Je síce pravdou, že toto rozhodnutie sa týka argumentačnej úrovne rozhodnutí o opravných prostriedkoch, neexistuje však žiadny dôvod, ktorý by vylučoval vzťahovať úvahy tu vymenovaných orgánov ochrany práva aj na obžalobu. Skôr naopak - obžaloba ako akt štátu nenapadnuteľný priamo subjektom ochrany práva z hľadiska predpísanej argumentácie musí spĺňať minimálne také štandardy, ako odôvodnenia „klasických“ rozhodnutí orgánov prípravného konania. Ako už bolo uvedené, tieto štandardy sú síce nižšie ako štandardy vzťahujúce sa na odôvodnenia súdnych rozhodnutí, na existenciu odôvodnenia, ak je raz predpísané, však nemožno rezignovať úplne.

Vo vyššie uvedenom náleze ústavného súdu tento najvyšší orgán ústavnosti dal za pravdu sťažovateľovi, ktorý sa sťažoval na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia prokuratúry a v súlade so sťažovateľom uviedol, že v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (právo na súdnu a inú právnu ochranu) súčasťou obsahu práva na súdnu a inú právnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie úradného rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na dôležité právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom ochrany. Obdobne na túto otázku reagoval aj Európsky súd pre ľudské práva so sídlom v Štrasburgu vo veci Garcia Ruiz v. Španielsko z 21.01.1999 a tiež ústavný súd vo veciach III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06 a III. ÚS 260/06.

Vo vyššie uvedenej veci III. ÚS 2/09 ústavný súd doslova uviedol:

„K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd svojich občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva

alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd (III. ÚS 60/04, II. ÚS 374/06).

Hoci ústavný súd v tejto veci posudzoval uznesenie okresnej prokuratúry, a nie rozhodnutia všeobecných súdov, pri preskúmaní ktorých viackrát vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, pričom však všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (napr. m. m. IV. ÚS 115/03 a III. ÚS 209/04, I. ÚS 110/07), v danej veci nemohol prehliadnuť to, že ani iné orgány verejnej moci nemôžu prijímať také rozhodnutia, ktoré môžu svojimi účinkami porušiť základné práva slobody fyzických a právnických osôb, najmä ak nie sú odôvodnené, svojvoľné, arbitrárne a nedávajú odpoveď na podstatu veci. Ústavný súd je toho názoru, že aj rozhodnutie okresnej prokuratúry by malo obsahovať také odôvodnenie, ktoré odpovie na podstatné námietky sťažovateľa a dá mu na ne aspoň stručnú odpoveď. V danom prípade sa to však nestalo.

Vychádzajúc z citovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia a záverov zistených ústavným súdom je zrejmé, že ide o arbitrárne rozhodnutie, zjavne neodôvodnené, a keďže neuvádza preskúmateľné dôvody, na ktorých je založené, javí sa ústavnému súdu ako nezlučiteľné so základnými zásadami vzťahu medzi orgánom verejnej moci a občanom vyplývajúcimi z druhej vety ustanovenia § 1 ods. 1 Trestného poriadku a z čl. 1 ods. 1 ústavy. Ústavný súd pripomína, že všetky štátne orgány, resp. orgány verejnej moci, sú povinné interpretovať a aplikovať právo predovšetkým z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavnou a medzinárodnými zmluvami garantovaných základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb.“

Aj tieto vety dávajú za pravdu tvrdeniu, že odôvodnenie obžaloby nemôže vyzerať spôsobom „ten povedal to, ten zase tamto, v spise sa nachádzajú také a také listiny, nahrávky... a toto všetko (bez akejkoľvek analýzy) obvinených usvedčuje...“ Zákonodarcu chcel, aby obžalobný návrh obsahoval odôvodnenie s istými náležitosťami, pričom odôvodnenie musí spĺňať aspoň základné atribúty intelektuálneho výkonu a súd i strany v konaní musia mať nárok na takéto odôvodnenie. Inak je obžaloba neodôvodnená, čo napr. za situácie, ak by úplne chýbal odôvodňujúci text resp. kolónka „odôvodnenie“ by ostala prázdna, nepochybne viedlo k odmietnutiu obžaloby. Ak však text za nadpisom „odôvodnenie“ je len sumárom vyššie uvedených skutočností, ide o identický prípad - obžaloba odôvodnenie neobsahuje, čo je typ formálnej chyby, ktorú zmieňuje aj vyššie spomenuté rozhodnutie R 118/2014.

Treba ešte dodať, že tu nejde o porovnateľný prípad s predmetom sporu, ktorým sa Najvyšší súd SR zaoberal v konaní 2 Tost 4/2014 a kde prvostupňový súd obžalobe nevytýkal formálne pochybenia prípravného konania, ale vo svojej podstate mieru objasnenosti veci v rámci prípravného konania, absenciu vykonania niektorých dôkazov a pod. V tejto veci súd, i keď by tiež mohol, nevytýka prokurátorovi „nedosledovanie“ niektorých vecí. Tu súd prokurátorovi vytýka kvalitu textu nazvaného ako „odôvodnenie“, nakoľko text v tejto kolónke za odôvodnenie považovať nemožno.

Pripustenie nemožnosti stanovovania deliacej čiary, za ktorou je možné konštatovať nespĺnenie povinnosti obsiahnuť v obžalobe všetky predpísané náležitosti jej odôvodnenia (povinnosť súdu akceptovať akýkoľvek text obžalobného návrhu resp. jeho odôvodnenia) by znamenalo nielen absurdný typ záťaže pre súd, ale hlavne by odobralo právo obhajoby čeliť úvahám prokurátora - keďže tieto úvahy jej nie sú známe. Ak by sa judikatúra uberala k akceptácii akéhokoľvek obžalobného textu s odôvodnením typu „... však prípadné lapsusy reparuje súd...“, nepochybne by to bolo v rozpore s autentickým výkladom Trestného poriadku platného v Slovenskej republike. Jej zákonodarcu totiž stanovil nielen (s niekoľko málo výnimkami) povinnosť predpísaným spôsobom odôvodňovať rozsudky a uznesenia súdov, ale aj predpísaným spôsobom zdôvodňovať obžaloby, ak sa vo veci konalo vyšetrovanie. Určite to neurobil s úmyslom, aby sa ako súčasť individuálneho právneho prostredia toho ktorého jedinca bez ďalšieho akceptovala akákoľvek písomnosť meniacu kvalitu života. Nič nenasvedčuje tomu, že by ustanovenie § 235 písm. d) Trestného poriadku bolo možné považovať za

obsolentné, prípadne by sa v zákone nachádzalo „len tak“ - bez možnosti kontroly dodržania jeho obsahu a bez možnosti nesenia následkov pre toho, pre koho toto pravidlo správania sa platí, teda prokurátora. Naopak, ide o ustanovenie, ktoré má svoj relatívne rigidný obsah ostatnými novelami trestnoprávných predpisov posilnený a niet dôvodu v príslušnom štádiu trestného stíhania netvať na naplnení jeho obsahu.

Samozrejme, rigidná aplikácia tejto normy správania sa predpisujúcej úlohy prokurátorovi prichádza do úvahy naozaj len v hraničných prípadoch a súd nie je mentorom prokurátora naprávajúcim každý jeho nedostatok. V tomto prípade však takýto hraničný prípad nastal, preto súd avizuje, že ako podklad pre súdne konanie - ak by nedošlo k postúpeniu veci - by neprijal takto spracovanú obžalobu, odmietol by ju a vec vrátil do prípravného konania (predovšetkým z dôvodu umožnenia spracovania obžaloby, ktorá by náležitosti vyššie uvedených ustanovení Trestného poriadku spĺňala). Na margo takejto argumentácie sa žiada ešte dodať, že obhajoba už od začiatku akcentovala zásadu ultima ratio a prízvukovala, že ide o výhradne občianskoprávny spor, ktorý v rámci tohto odvetvia práva aj treba riešiť. Napriek tomu, že „stanovisko prokurátora k obhajobe“ je zákonom predpísanou náležitosťou obžaloby, v obžalobnom návrhu chýba aj takéto stanovisko resp. jeho rozbor. Samozrejme, toto stanovisko nemožno explicitne odbiť formuláciou „prokuratúra sa so stanoviskom obhajoby nestotožňuje“, pričom v tomto prípade sa o stanovisku prokurátora k obhajobe súd dozvedá v podstate len implicitne a bez náležitých vysvetlení, (podrobne potrebu tejto náležitosti obžaloby a na rozdiel od minulosti povinnosti obžalobu odmietnuť, rozvádza aj uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6To/56/2024 zo dňa 30.07.2024).

Tretia formulovaná výhrada súdu voči obžalobe sa týka dodržania zákonom predpísanej trojdňovej lehoty na úkon, ktorý Trestný poriadok nazýva ako oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania. Podľa názoru súdu táto lehota musí byť zachovaná vo vzťahu prvému dňu určenia termínu tohto úkonu, čo v tomto prípade pri poslednom oboznamovaní sa s výsledkami vyšetrovania dodržané nebolo. V tejto súvislosti však súd nedá neuviesť, že spis zaznamenáva viacero neúspešných pokusov o zabezpečenie účasti účastníkov konania na tomto úkone, pričom dôvod je vyhýbanie sa tejto záverečnej fáze prípravného konania zo strany obvinenej osoby možno vyhodnotiť predbežne ako dôvody obštrukčné. Preto v konečnom dôsledku súd tejto okolnosti meritórny význam neprikladal.

Potiaľto teda už formulované úvahy prvostupňového súdu, pričom nad rámec vysvetlení uvedených v predchádzajúcom prvostupňovom rozhodnutí od ktorých obsahu súd neustupuje (ich relevanciou sa z dôvodu vyššie uvedeného nadriadený súd nezaoberal) možno ešte sumárne zdôrazniť zmenu, ktorá nastala v ponímaní obhajobných práv v poslednom období. Dôležitým aspektom posúdenia veci je totiž to, že od 15.03.2024 sú rozšírené možnosti súdu odmietnuť obžalobu a vrátiť vec prokurátorovi (§ 241 ods. 1 písm. f), § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku). Okrem zistenia závažných procesných chýb je podľa novej právnej úpravy dôvodom na odmietnutie obžaloby aj

- situácia, ak prokurátor nepredloží súdu úplné spisy vrátane všetkých dôkazov zabezpečených v prípravnom konaní, ďalej

- skutočnosť, že obžaloba nespĺňa náležitosti podľa § 235 Trestného poriadku a

- skutočnosť, že spolupracujúcej osobe boli poskytnuté nezákonné benefity.

Dôvody odmietnutia obžaloby sú taktiež dôvodmi, ktoré môže obvinený namietat ako vady prípravného konania (§ 241 ods. 1 písm. l), § 244 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku) po doručení obžaloby a ktoré môže namietat aj v sťažnosti podanej proti uzneseniu súdu prvého stupňa o prijatí obžaloby. V prípade, ak nadriadený súd vyhovie takejto sťažnosti tak jeho zrušujúce uznesenie má zo zákona účinky odmietnutia obžaloby (§ 241 ods. 4, § 244 ods. 3 Trestného poriadku).

Predmetný „balík otázok“ spojený s aplikáciou ostatných noviel trestnoprávných predpisov už bol o. i. riešený aj uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1Tos/55/2024 z 31.07.2024, ktoré sa zaoberalo trestnou vecou, v ktorej bolo dôvodom na odmietnutie obžaloby to, že obžaloba nespĺňala náležitosti v zmysle § 235 písm. d) Trestného poriadku, nakoľko v odôvodnení obžaloby úplne absentovali akékoľvek (aspoň stručné) právne úvahy prokurátora k tomu, prečo kladie obvinenému za vinu aj naplnenie znaku kvalifikovanej skutkovej podstaty stíhaného trestného činu. Krajský súd dospel k záveru, že tento dôvod odmietnutia obžaloby možno ustáliť vtedy, ak odôvodnenie obžaloby nedáva žiadnu odpoveď na to, prečo prokurátor konkrétny skutok kvalifikoval určitým spôsobom. Postačí aj strohá právna úvaha, avšak nie je možné akceptovať absolútnu absenciu právnych úvah. To platí o to viac, ak práve znak kvalifikovanej skutkovej podstaty je rozhodujúci pre posúdenie, či skutok, ktorý sa obvinenému kladie za vinu napĺňa znaky prečinu alebo zločinu.

Možno teda konštatovať, že neuvedenie akejkoľvek právnej úvahy ani v minimálnom rozsahu je zásadný nedostatok obžaloby, ktorý nie je možné odstrániť v konaní pred súdom, pretože ide o zásadnú zákonnú náležitosť obžaloby (§ 235 Trestného poriadku), ktorú podal prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní. Prokurátor v danej veci neuviedol žiadne právne úvahy, ktorými sa spravoval pri vyvodzovaní záveru, že obžalovaný mal spáchať zločin podvodu podľa § 221 ods. 3 písm. d) Trestného zákona závažnejším spôsobom konania na poškodenej, ktorá by mala mať postavenie chránenej osoby ako osoba vyššieho veku (treba len dodať, že vek osoby, ktorej sa trestné konania týka, je jednoducho logisticky dosledovateľným faktom, rovnako jednoducho dosledovateľnou je aj notorieta právnej normy upravujúcej postavenie chránenej osoby, napriek tomu súd vytkol nedostatok obžaloby spočívajúci v „nevysvetlení“ inak relatívne jasných súvislostí podstaty právnej kvalifikácie).

Právne úvahy prokurátora pritom musia obsahovať odôvodnenie všetkých znakov trestného činu, ktoré obžalovaný podľa prokurátora podávajúcего obžalobu naplnil, a poukázanie na konkrétne skutočnosti, z ktorých toto odôvodnenie vychádza, (v posudzovanom prípade je dôvodom kvalifikácie skutku ako kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu zrejme výška škody ako „škody veľkého rozsahu“ - opäť bez akéhokoľvek vysvetlenia).

Prokurátor pri podaní obžaloby však v danej veci krajského súdu neodôvodnil žiadnu, ani jednoducho (strohou) právnu úvahou, prečo obžaloba vychádza z naplnenia zákonného znaku odôvodňujúceho konkrétnu trestnú sadzbu. Prokurátor tu pritom stíha obžalovaného zo skutku, ktorý v podanej obžalobe kvalifikoval ako zločin podvodu s trestnou sadzbou podľa § 221 ods. 3 písm. d) Trestného zákona 3 (tri) až 10 (desať) rokov. Právna úvaha prokurátora o dôvodnosti stíhania aj pre kvalifikovanú skutkovú podstatu podľa § 221 ods. 3 písm. d) Trestného zákona je pritom významná aj z dôvodu, že pri právnej kvalifikácii skutku podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona je trestná sadzba vymedzená výmerou 1 (jeden) až 5 (päť) rokov, pričom v danom prípade by išlo o prečin a nie o zločin.

Doslova identicky, ako je vyššie uvedené sa s predmetnou problematikou vysporiadal i Najvyšší súd SR v konaní 5Tost 56/2024 ohľadne obvineného E. J. (ide o posudzovanej problematiku sa týkajúce najaktuálnejšie rozhodnutie z 23.01.2025) a potvrdil tak nastupujúcu zmenu v ponímaní kvality obžalobných textov, ktoré v dobe sprísňovania kontradiktórnosti konania naozaj nemôžu byť len sumárom prípravného konania rezignujúcim na štruktúrované vysvetlenie postupov a úvah ústiacich do podania obžaloby. Obdobne vec vyriešil i Krajský súd v Trnave v konaní 6To 56/2024 v rozhodnutí zo dňa 30.07.2024, ktorý potvrdil odmietnutie obžaloby prvostupňovým súdom takisto z dôvodov nedostatočne odôvodnenej obžaloby.

V súvislosti s výhradami voči rozhodnutiu v rámci prípravného konania považuje súd za inštruktážne spomenúť i to, že ak je napríklad v ustanovení § 206 ods. 3 Trestného poriadku uvedené, že uznesenie o vznesení obvinenia musí obsahovať označenie osoby, voči ktorej sa vznáša obvinenie, opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za ktorých k nemu došlo, aby skutok nemohol byť zamenený s iným skutkom, zákonného pomenovania trestného činu, ktorý v tomto skutku ide a to aj s uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona a skutočností, ktoré odôvodňujú vznesenie obvinenia, pričom uznesenie o vznesení obvinenia tieto náležitosti nespĺňa, ide o podstatnú chybu prípravného konania, ktorá jednoznačne môže byť dôvodom na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci do prípravného konania z dôvodu napravenia predmetnej chyby. Náležitosti jednotlivých rozhodnutí, ktoré upravuje Trestný poriadok, sú totiž v zákone uvedené aj z toho dôvodu, aby bolo zrejmé, v akej veci sa koná a ako ten ktorý orgán štátu uvažuje, pokiaľ zasahuje do práv občanov - napríklad ich vystavením trestnému stíhaniu. Bez akýchkoľvek pochybností štát takéto právo má, ak to však učiní, musí to urobiť tak, aby každému obvinenému boli dané na známosť dostatočne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých je trestne stíhaný. Len tak totiž obvinená osoba môže dôsledne uplatňovať svoje právo na obhajobu, ktoré je garantované sústavou vnútroštátnych i medzinárodných normatívnych aktov.

Z takého istého dôvodu, než je uvedené vyššie, štátna moc definuje veľmi presne aj obžalobu ako základný písomný akt (rozhodnutie) prokurátora, ktorým stavia obvinenú osobu pred súd. V § 234 ods. 2 Trestného poriadku je stanovené, že obžaloba sa môže podať len pre skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie. V zmysle ods. 3 toho istého ustanovenia Trestného poriadku, spis obžaloby obsahuje najmä (ide o demonštratívny výpočet) rozhodnutia orgánov prípravného konania o úkonoch, zápisnicu o vyluchu obvineného, poškodeného, svedka a všetky dôkazy týkajúce sa veci.

Nie menej dôležité je ustanovenie § 235, v ktorom sú uvedené obligatórne náležitosti obžaloby. Okrem iného je tu pod písm. c) uvedené, že obžaloba musí obsahovať obžalobný návrh, v ktorom musí byť označený skutok, pre ktorý je obvinený stíhaný, s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, ak ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným

a aby bolo odôvodnené použitie určitej trestnej sadzby; ďalej sa uvedie právna kvalifikácia skutku s uvedením zákonného pomenovania trestného činu, o ktorý v tomto skutku ide, aj príslušné ustanovenie Trestného zákona a všetky zákonné znaky vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu. I keď v súvislosti s obžalobou, o ktorej bolo rozhodnuté týmto rozhodnutím, možno mať výhrady aj voči formuláciám skutkov (spôsob konkretizácie okolností, v ktorých sa vidí podvodné konanie), vo vzťahu ku konštatovaniu nedodržania formálnych náležitostí postupu a úkonov v prípravnom konaní, je najdôležitejšia už uvedená citácia § 235 písm. d) Trestného poriadku.

Záverom poznámok k meritu rozhodnutia si samosudca dovoľuje poznamenať, že úvaha nadriadeného súdu smerujúca k tomu, že „podstatou konania ako je formulované v skutkovej vete obžaloby nie je predloženie v konaní pred súdom sfaľovaného alebo pozmeneného dôkazu na účel použiť ho ako pravý“ je síce formálne správna, nemožno však nevidieť, že obsah zabezpečených dokumentov predbežne nedokumentuje „snahu uviesť do omylu zástupcov Ministerstva financií SR“ (resp. takúto snahu možno evidovať až „druhotne“ ako snahu oklamať stranu sporového konania na súde, čo je jav v sporových občianskoprávných konaniach bežný a bez vyvodenia následkov v zmysle kvalifikácie takéhoto konania ako trestného činu podvodu), ale „len“ snahu vyhrať spor prostredníctvom predkladania listín, ktoré predbežne javia znaky simulácie právnych úkonov. Predbežne sa totiž javí, že všetky pre vec relevantné dokumenty zakladajúce nárok voči štátu boli predkladané súdu až po tom, čo bola neúspešne žiadaná v type správneho konania náhrada škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 o zodpovednosti za škodu spôsobenej pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Nie je teda možné nepoznamenať, že „poškodený bol síce štát“ (resp. možno evidovať snahu poškodiť štát ako účastníka konania), sporné doklady však boli predkladané až súdu.

A, áno - sťažovateľom predložené rozhodnutie českého súdu v mnohom prináša nový pohľad na vec resp. na doterajšie modus operandi posudzovania predmetnej právnej problematiky. Bude iste zaujímavé sledovať, nakoľko závery Najvyššieho súdu ČR budú akceptované slovenskou praxou, predmetná problematika si však o to viac zaslúži pozornosť nielen v rámci akademickej debaty, ale predovšetkým v individuálnych právnych aktoch - vrátane obžaloby.

Nateraz postačí uviesť, že Najvyšší súd ČR skutočne dospel k záveru, že nie je vylúčené, aby aj súd mohol byť uvádzaný do omylu v zmysle naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu, čo však neznamená, že každé klamanie súdu ohľadne akejkoľvek okolnosti by malo byť považované za podvodné konanie. Vždy sa bude nutné zaoberať všetkými znakmi trestného činu podvodu a v každom prípade ich individuálne skúmať.

Tzv. veľký senát českého najvyššieho súdu vo svojom rozhodnutí uviedol, že v prípade, ak sa uvádza do omylu súd, môže ísť o tzv. procesný trojstranný podvod (páchateľ - súd - poškodený), ktorý môže byť páchaný tak, že súd v dôsledku napríklad predloženia falošného dôkazu jednou procesnou stranou urobí rozhodnutie poškodzujúce druhú procesnú stranu. Je však potrebné dodať, že špecifikom „českého prípadu“ bolo to, že išlo o nesorové konanie týkajúce sa zápisu katastrálneho úradu, kde už jemu (tomuto úradu) boli predkladané listiny, ktoré simulovali nepravdivý právny stav veci.

Posledné dva odseky tohto odôvodnenia však súd opäť uvádza len obiter dictum a nie tu konštatované tvrdenia sú dôvodom postupu uvedeného vo výroku tohto rozhodnutia. Dôvodom takéhoto postupu sú predchádzajúce odseky a konštatovanie, že je to síce súd, ktorý definitívne nastolené právne dilemy vyrieši, avšak až po zahrnutí aspoň stručných právnych úvah týkajúcich sa odôvodnenia právnej kvalifikácie do obžalobného návrhu. Odbiť riešenie predmetnej problematiky konštatovaniami typu „uvedenie len strohých právnych úvah prokurátora by nemalo byť štandardom a nesvedčí dôslednému plneniu si povinností prokurátora... iste si je možné predstaviť i podrobnejšiu odôvodnenie obžaloby... ale ... v zásade to, čo urobil prokurátor - hoci nedôsledne - na prijatie obžaloby stačí...“ (parafrázy doterajších rozhodnutí Najvyššieho súdu SR kritizujúce formalistické poňatie problematiky zo strany súdov bazírujúcich na odôvodnení obžaloby v duchu aj tohto rozhodnutia) podľa názoru samosudcu v tejto veci nie je možné. Aj obžaloba (najmä po ostatnej novele) musí byť odôvodnená v duchu ako je to uvedené vyššie a nie doslova šablónovitými floskulami (sieťovými obrazmi do ktorých sa bez vysvetlenia obkreslia a bez vysvetlenia vložia sumarizačné opakovania faktov toho ktorého prípadu zistiteľných z obsahu spisu). Vyššie naznačená kritika prokurátora zo strany súdu by totiž inak nemala zmysel.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok. Sťažnosť môžu podať prokurátor aj obvinený orgánu, proti ktorého uzneseniu smeruje, a to do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia.